

ПРЕДГОВОР

Једно од обележја модерне мисли јесте проучавање *модела*: модела атома, друштвеног модела итд. За данашњи дух то је начин на који се организује материја према ономе чиме он располаже, начин на који се проучава једна схема и тако јасније види у лавиринтима од принципа и споредних узрока. Дакле, дуго дружење са животом у Сједињеним Државама ми је омогућило да откријем нешто што су други можда већ знали, нарочито ако је реч о једном друштвеном моделу са потпуно формираном и готово херметички затвореном идеологијом, која је у позадини, и у нечему служи као објашњење.

О томе нећу више да говорим, а оно што желим да кажем излажем у следећим поглављима. Међутим, на свом путу увидео сам, такође, да ни саме нације нису прекопиране са неког модела, јер им је историја била замршена, у сваком случају од сувише полиморфних модела да би они могли да се сместе унутар једне једине схеме. Мноштво догађаја, унутрашњих битака – једном речи, утицаји који су они вршили и које су неки ометали – нису омогућили усвајање једног јединог модела.

Треба ли да зажалимо због таквог губитка, при светлости чињенице да мисао и пракса у садашњем свету изгледају као да дају предност стварању модела као што су: амерички модел, марксистички, либерални, војни, индустријски, модел развоја и других? Ја то не мислим; напротив, видим у мисли која је изливена према друштвеном моделу предворје униформисаности, осиромашене маште, чак и тоталитарног искушења. Због тога сам на овим страницама покушавао, између осталог, да супротставим амерички модел и нације Европе. Можда ће оне из овог што следи да извуку неколико поука, које ће их подстицати да се држе на одстојању од искушења да механизују слику коју имају саме о себи, и из истог разлога, да не подлегну жељи за имитацијом модела који им је нудио и наставља да им нуди овај век.